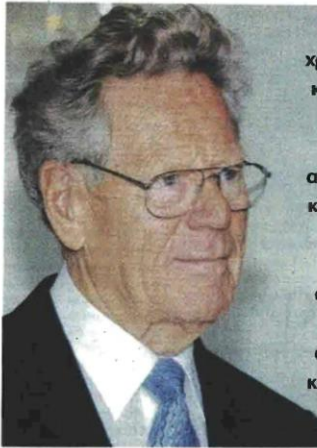


## Συνέντευξη

## Ο Χριστός θα έδινε το χάπι στις γυναί



Συνάδελφοι για τρία χρόνια του Πάπα Βενέδικτου στο Πανεπιστήμιο Tübingen, ο Χανς Κουνγκ είναι ένας από τους πιο τολμηρούς καθολικούς θεολόγους. Το πλήρωσε. Το Βατικανό τού αφαιρέσει το δικαίωμα να διδάσκει. Γράφει, όμως, δίσσημα βιβλία και συνεχίζει να προκ-

λεί με τις απόψεις του



Κούκλες κρεμασμένες σε σταυρού, στην κορυφή του οποίου είναι γραμμένο: «Στο όνομα του Θεού». Πρωτότυπος τρόπος διαμαρτυρίας στο Βερολίνο, μπροστά από την Πύλη του Βραδεμβούργου για τα σεξουαλικά σκάνδαλα της Καθολικής Εκκλησίας

Της ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΜΠΑΡΚΑ

Ο Χανς Κουνγκ είναι, ίσως, ο πιο διάσημος θεολόγος του καιρού μας. Αλλά και ένας από τους πιο τολμηρούς καθολικούς. Χειροτονήθηκε ιερέας το 1954, έναν χρόνο πριν ολοκληρωθεί τις σπουδές Θεολογίας και Φιλοσοφίας στο Γρηγοριανό Πανεπιστήμιο της Ρώμης. Συνέκρινε στη Σορβόνη όπου ολοκλήρωσε το διδακτορικό του. Κέρδισε επίσης τη θέση του επικεφαλής του τμήματος Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο Tübingen της Γερμανίας. Εκεί διδάξε επί τρία χρόνια (1965-68) και ο σημερινός Πάπας της Ρώμης, Βενέδικτος Ιδσος Ο ίδιος τους ήταν οι νεότεροι θεολόγοι που επιλέχθηκαν να συμμετάσχουν στη Δεύτερη Οικουμενική Σύνοδο του Βατικανού (1962-65) που «εκσυγχρόνησε την Καθολική Εκκλησία».

Βέβαια, οι δρόμοι τους χώρισαν πολύ γρήγορα. Ο Ράτοινγκερ, μετά την ανταρσία των φοιτητών το 1968, εγκατέλειψε το πανεπιστήμιο για να αφοσιωθεί στην ιεραρχία καταλαμβάνοντας τελικά τον παπικό θρόνο. «Επέλεξε τι

δύναμη και την εξουσία», παραπαιρεί ο 82χρονος Κουνγκ.

Το Βατικανό ήταν πάντα για τον Κουνγκ αντικείμενο κριτικής. Το 1978 το βιβλίο του «Infallible? An Enquiry», με το οποίο αμφισβητούσε το αλάθητο του Πάπα, του σκότισε την πανεπιστημιακή του έδρα. Το Βατικανό, δηλαδή ο Πάπας Ιωάννης Παύλος ΙΙ, του αφαιρέσει τη δυνατότητα να διδάξει ρωμαιοκαθολική θεολογία. Ετσι ανέλαβε το ανεξάρτητο Ινστιτούτο Οικουμενικών Ερευνών στο Tübingen, ενώ από το 1995 που συνταξιοδοτήθηκε είναι ο πρόεδρος του Ιδρύματος για μια Παγκόσμια Ηθική στο ίδιο γερμανικό πανεπιστήμιο.

Ο επιφανής και πολυβραβευμένος θεολόγος συνέχισε να γράφει τα βιβλία του να κερδίζει την ανάγκη της σύνταξης ετήσιας ανάμεσα στις θρησκείες του κόσμου ως προσαποτιμώμενο για την ειρήνη των εθνών και φυσικά να τον παρηγορήσει και τους «μειοψηφικούς» κανόνες του.

Ήδη από τη Δεύτερη Οικουμενική Σύνοδο του Βατικανού, τη δεκαετία του '60, εργάστηκε για την κατάργηση της αγα-

“ Σ’ ένα κλειστό κύκλωμα, όπως είναι η Εκκλησία, όπου δεν επιτρέπεται καμία σεξουαλική σχέση, ο πειρασμός για σεξουαλική κακοποίηση παιδιών είναι μεγαλύτερος ”



Ο κύριος αυτός υπήρξε οικότροφος σε εκκλησιαστικό ίδρυμα. Διαμαρτύρηται όχι μόνο για τα κρούσματα κακοποίησης αλλά και γιατί το κράτος έκανε τα στραβά μάτια

μίας των κληρικών, την υποστήριξη μικτών γάμων (καθολικών-μη καθολικών), την αναγνώριση από την Εκκλησία ότι ο έλεγχος των γεννησιων είναι προσωπική ευθύνη του καθενός. Απέτυχε, αλλά δεν σταμάτησε να υποστηρίζει με σθένος τις απόψεις του.

Τον περασμένο Μάρτιο μετά τις αποκαλύψεις που συγκλόνισαν τη Γερμανία για τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών από καθολικούς ιερείς, ο Χανς Κουνγκ με άρθρο του στην παλαιά εφημερίδα «La Repubblica» ζήτησε από τον Πάπα να πει το δικό του «mea culpa» επειδή «συγκάλυπτε συστηματικά και για δεκαετίες τη σεξουαλική κακοποίηση». Και απαριθμούσε περιστατικά καταγγελιών (στην Επισκοπές που υπηρέτησε), τα οποία «δεν είναι δυνατόν να μην γνάρξει

**Ποιος ήταν οι ανηδρόσεις του Πάπα;**

«Γνωρίζω ότι ήρθε σε πολύ δύσκολη θέση».

**Σαράντα γυναίκες, κρυφές κρεμασμένες ημερών ιερέων, έγγραψαν πρόσφατα γράμμα στον Πάπα απευθύνοντας έκκληση να άρει τον κανόνα της αγαρίας των κληρικών.**

«Μακάρι να ήταν η κίνησή τους αποδοτική. Αγωνιάτικα κατά της αγαρίας των καθολικών κληρικών ήδη από τη Δεύτερη Οικουμενική Σύνοδο του Βατικανού τη δεκαετία του '60, επειδή κατ' αρχάς θεωρώ ότι είναι αντίθετη με το μήνυμα της Βίβλου. Ο Παύλος στην πρώτη Επιστολή προς Κορινθίους γράφει: “Κάθε άντρας πρέπει να έχει τη δική του σύζυγο”, ότι καμία. Ο Πέτρος και οι Απόστολοι ήταν παντρεμένοι. Επιπλέον η αγαρία συγκρούεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Κάθε άνθρωπος αν έχει το δικαίωμα στον γάμο. Αυτό που δεν γνωρίζουν οι οποίοι είναι ότι η αγαρία δεν είναι απόδειξη πίστης. Επιβλήθηκε τον 11ο αιώνα, όταν αποσκοπούσε η Δύση από την Εκκλησία (α.σ. Μεγάλο Σχίσμα) και κιλιάδες ιερείς ανενδράσαν τότε κατά του νέου κανόνα. Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα είναι ότι εξαιτίας της αγαρίας έχουμε σήμερα όλο και λιγότερους ιερείς. Σκεδόν οι μισοί εννοίες στη Γερμανία δεν θα έχουν παπάδες σε λίγο. Και μετά τα πρόσφατα σκάνδαλα, όλο και λιγότεροι νέοι άντρες εντάσσονται στους κόλπους της

## Χαυς Κουγγκ

### ΚΕΣ

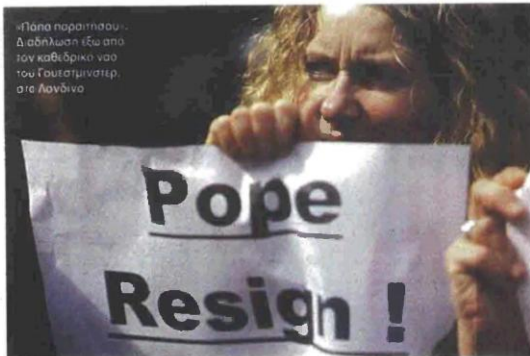
Εκκλησίας. Οι επίσκοποι πρέπει επιτέλους να μιλήσουν και όχι να σιωπούν».

**Γιατί το Βατικανό υποστηρίζει μετέπειτα σθέγους την αγαμία;**

«Τα δύο κυρίαρχοι λόγοι. Ο ένας είναι το ζήτημα κατά της σεξουαλικότητας και των γυναικών. Το να αρνείσαι τη σεξουαλικότητα των ιερέων είναι μια μορφή επιθετικότητας τόσο απέναντι στους ίδιους τους ιερείς αλλά και απέναντι στις γυναίκες, οι οποίες παρουσιάζονται ως διαφθορείς των ανδρών και με ροπή προς την αγαμία. Ο δεύτερος λόγος είναι η εξουσία. Είκοσα κληρικοί έναν ιερέα που δεν έχει πουθενά αλλού να στραφεί για ηθική ή οποιαδήποτε άλλη σύμφωνη».

**Πολλοί συνδέουν την αγαμία με τη σεξουαλική κακοποίηση που τόσο ταλαιώνει την Καθολική Εκκλησία.**

«Ναι, συνδέεται. Βεβαίως, συναντάται και στις οικογένειες και στα σχολεία κ.α. Είναι όμως ξεκάθαρο ότι σε ένα κλειστό σύστημα, όπως είναι οι εκκλησίες, όπου δεν επιτρέπεται καμία σεξουαλική σχέση, ο περιορισμός είναι



«Το πα παρτίσόν... Διέβλησα έξω από τον καθέδρικό ναό του Γουεστμινστερ, σε Λονδίνο»

πολύ μεγαλύτερος. Και πρέπει να παραδεχτούμε ότι όλο και περισσότεροι ομοφυλόφιλοι εντάσσονται στους κύκλους της Εκκλησίας γιατί αισθάνονται ασφαλείς».

**Η Καθολική Εκκλησία εξακολουθεί να είναι ουσιαστικά απέναντι στο διαζύγιο και τους μικτούς γάμους (καθολικοί-καθολικοί). Εσείς τι πιστεύετε;**

«Υπάρχουν εκατομμύρια διαζευγμένοι σήμερα. Την ίδια στιγμή αυξήθηκε σημαντικά το προσδόκιμο της ζωής και πολλοί μπορούν να αλλοθούν αν μείνουμε αφοσιωμένοι στη σημασία της έν-

σης του γάμου. Δεν μπορούμε να καταδικάσουμε τόσο πολλά διαζευγμένα ζευγάρια, είναι οδυνηρό και για τα παιδιά. Δεν είναι και πολύ χριστιανικό. Ο Ιησούς μάς διδάξε ο "αναμάρτητος πρότος τον λίθο βαλέτω"... Από την άλλη, η εκκλησία υπήρξε πολύ ανεκτική με πολιτικούς που έκαναν εγκλήματα. Ο Χίτλερ δεν αφορίστηκε ποτέ και ήταν καθολικός...»

**Και για τη χειροτονία γυναικών;**

«Οι γυναίκες ήταν πολύ σημαντικές στις πρώτες χριστιανικές κοινωνίες. Ο Ιησούς είχε πάντοτε γυναίκες δίπλα

του. Η δικαιοσύνη αφορούσε και τις γυναίκες, είναι γραμμένο και στη Βίβλο. Αλλά όλα αυτά καταργήθηκαν από την Καθολική Εκκλησία. Ο Ιησούς ήταν πολύ πιο ανεκτικός και ανοικτός απ' όλους τους επισκόπους και τους Πάπες ύστερα απ' αυτόν...»

**Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια συζητάμε έντονα τον κωρισμό της Εκκλησίας από το κράτος.**

«Υπάρχουν δύο ακραίες λύσεις που δεν μ' αρέσουν και θεωρώ ότι το μέλλον δεν ανήκει σ' αυτές. Η πρώτη είναι οι γνωστές παραδοσιακές καθολικές χώρες, Πολωνία,

Ισπανία, Ιταλία όπου δεν υπάρχει όκι κωρισμός αλλά καμία διάκριση ανάμεσα στην Εκκλησία και το κράτος, ως εκ τούτου η Εκκλησία έχει τον έλεγχο πολλών πραγμάτων. Ο Πάπας Ιωάννης Παύλος II ήθελε να επιβάλει το καθεστώς της Πολωνίας παντού για να αυξήσει την επιρροή της Καθολικής Εκκλησίας. Δεν τα κατάφερε όμως. Από την άλλη, δεν πρέπει να εντυπωσιαζόμαστε ούτε και με τη ριζοσποτική εκκοκίκευση της Γαλλίας. Χιλιάδες άνθρωποι στα προστά του Παρισιού δεν έχουν καμία ηθική καθοδήγηση και υποστήριξη από την Εκκλησία. Ειδικά αν είναι μουσουλμάνοι. Το καλύτερο μοντέλο, ίσως, θα ήταν ανάμεσα στα δύο άκρα, το οποίο θα προϋποθέτει οιαδήποτε κωρισμό των αρμοδιοτήτων κράτους-Εκκλησίας αλλά και αμοιβαία συνεργασία και υποστήριξη. Διαπιστώσι τοσο από πλευράς του κοσμικού κράτους όσο και από τον κλήρο δεν κάνουν καλά».

**Σε μια ολόκληρη και περισσότερο πολυπολιτισμική κοινωνία τι νόημα έχουν τα θρησκευτικά σύμβολα στις σχολικές αίθουσες;**

«Η απόφαση της αφαίρεσης δεν είναι αρμοδιότητα των δικαστικών δικαστηρίων.

Ειδικά των ευρωπαϊκών δικαστηρίων, που αγνοούν την τοπική πραγματικότητα. Πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί. Πρέπει και ο λαός να έχει λόγο, όχι μόνο οι γραφειοκράτες. Αν η πλειονότητα των παιδιών το επιθυμεί, αν και οι γονείς το θέλουν, τότε ναι, αλλά όχι επειδή επιβλήθηκε με νόμο. Πρέπει να σεβόμαστε τις παραδόσεις και να φροντίζουμε να μην προσβάλλουμε τον κόσμο. Αν, όμως, έχουμε μικτό σχολείο με διαφορετικές θρησκείες, πρέπει να προεγγύουμε το θέμα με πολλή προσοχή».

**Εκώ των εντύπων ότι η Εκκλησία ως θεός το μόνο που δεν φροντίζει είναι να διαδώσει την πνευματικότητα του χριστιανισμού.**

«Συμφωνώ. Ειδικά η Καθολική Εκκλησία, ο Πάπας, το Βατικανό ενδιαφέρονται μόνο για τον εκκλησιαστικό νόμο, ο οποίος χρονολογείται από τον Μεσαίωνα. Δεν μπορεί να φανταστώ ότι ο Ιησούς θα ανεδείχθη στην αγαμία ή δεν θα έδινε το χέρι στις γυναίκες, ούτε ότι θα αρνείταν την κοινωνία στους διαζευγμένους. Η εξουσία επομένως είναι μόνο ο Ιησούς, και όχι ο Πάπας. Η Εκκλησία πρέπει να ασχοληθεί με την πνευματικότητα του Ιησού και όχι του Μεσαίωνα».

# Ναι, ο άνθρωπος ίσως δημιουργήσει ζωή

Γεννημένος το 1928 κοντά στη Λουκέρνη της Ελβετίας, ήρθε πριν από λίγες μέρες στη χώρα μας για να παρουσιάσει το τελευταίο του βιβλίο «Η Αρχή των Πάντων», που μόλις κυκλοφόρησε στα ελληνικά (από τις εκδ. «Ουρανός» σε συνεργασία με τις εκδ. «Πυθαγόρας», σε μετάφραση Ευάγγελου Θεοδώρου). Ήταν πνευματικός που με ταφρόσυκτη στη γλώσσα μας καθώς και πρώιμο στην ιστορία της ανθρωπότητας που αναρωτήθηκαν ποια είναι η Αρχή των Πάντων ήταν οι Έλληνες», τονίζει.

«Στο βιβλίο μου παρουσιάζω με πολύ εύκολο και κατανοητό τρόπο τα αποτελέσματα των επιστημών για την αρχή του κόσμου, τα οποία πρέπει να λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη. Ξεκινά από την αστροφυσική, μετά τη βιολογία, την αρχή της ζωής και τις ρίζες του ανθρώπινου είδους. Οι θεολόγοι και οι Πάπες δεν προσπάθησαν να τα καταλάβουν όλα αυτά γιατί θεωρούσαν ότι εκείνοι ήξεραν καλύτερα, και καταδικάζουν και τις ανακαλύψεις και τους επιστήμονες», λέει χαρακτηριστικά.

Ο Κουγγκ προσαίνει να συμφιλιώσει τη θεολογία με την επιστήμη. «Οπωσδήποτε η φύση των δύο είναι πολύ διαφορετική. Στη σφαίρα του χώρου και του χρόνου, όπως δηλαδή στην περίπτωση της εμπειρίας μας, η επιστήμη είναι η αρμοδία.

**Το βιβλίο του «Η Αρχή των Πάντων», που ήρθε να παρουσιάσει στην Αθήνα, συμφιλιώνει θεολογία και επιστήμη**

Αλλά πέρα από τον χώρο και τον χρόνο, όπως και ο διάσημος Γερμανός φιλόσοφος Ερνάνουελ Καντ υποστήριξε, δεν υπάρχει επαρκής λογική θεωρία. Δεν μπορούμε ούτε να επικυρώσουμε ούτε να αρνηθούμε. Αυτό είναι, όπως υποστηρίζω, το ερώτημα της λογικής πίστης. Δεν μπορώ να αποδείξω ότι στην αρχή του κόσμου, στο μισό μισό, υπάρχει ένας δημιουργός, γιατί είναι έξω από τον χώρο και το χρόνο. Εκεί όμως σοβαρούς λόγους νομίζω ότι στις αρχές των πάντων υπήρχε μια υπέρση πραγματικότητα. Το ίδιο συμβαίνει και με το ήθος. Ποτέ δεν ξέρεις τι κρύβεται πίσω από την πίστη του θανάτου... Εκεί σοβαρούς λόγους να πιστεύω ότι όλη μου η ζωή, η δουλειά, τα βάζω αλλά και τα επιτεύγματά μου δεν είναι για το τίποτα».

**Στην κοινή λογική, όμως, υπάρχει η αίσθηση ότι η θρησκεία είναι κατά της επιστήμης. Γιατί; Μήπως η επιστήμη απαλείπει την «αλήθεια» της θρησκείας;**

«Είναι μια άποψη τελείως ξεπερασμένη, κατά τη γνώμη

μου. Υπάρχουν Βεβαίως ακόμη κληρικοί χωρίς επαρκή μόρφωση και ως εκ τούτου κατανοήσι. Ένας φοιτημένος επιστήμονας δεν θα αποκήρυξε τη θρησκεία και ένας φοιτημένος πιστός δεν θα αρνούνταν την εξέλιξη των ειδών, του Δαρβίνου».

**Ποσοστό πόσο φοβάται που έχουμε μια μεγάλη επιστημονική ανακάλυψη απειλεί και η άποψη των ιερέων, η οποία είναι επικερτική - για να μην πω αφοριστική.**

«Οι επιστήμονες έχουν το δικαίωμα να ερευνούν τι συμβαίνει τόσο στην τεχνητή όσο και στην έμφυτη ζωή. Δεν χρειάζεται διαμεσολάβηση από τον Θεό, όπως λέω και στο βιβλίο, για να δημιουργηθεί ζωή. Βεβαίως, εδώ, κάποιος θα θεωρήσουν ότι ο άνθρωπος γίνεται ο Δημιουργός. Μα έχουμε ήδη την εξέλιξη των ειδών. Αν και δεν μπορούμε πλήρως να την εξηγήσουμε, δεν μπορούμε ωστόσο να παροβλήσουμε ότι υπάρχουν "μηχανικοί" κανόνες που παράγουν ζωή. Είναι ένα θέμα της επιστήμης. Τα ανθρώπινα όντα είναι ικανά να χρησιμοποιήσουν το μυαλό τους ώστε να βρουν τρόπους να κατασκευάσουν οχήματα. Γεννάται βεβαίως ένα ηθικό ζήτημα. Ένα κύτταρο δεν είναι πρόβλημα. Αλλά μια νέα ανθρώπινη οντότητα είναι. Εκεί επομένως και ο επιστήμονας ευθύνει».